

Arbejdsprøve med Højbjergningsredskaber

paa

Ringsted Kloster i 1909.

21. Beretning

om de statsunderstøttede Redskabs- og Maskinprøver, foranstaltede af Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Redskabs- og Maskinudvalg. Af Dommerudvalget ved Assistent, Landbrugskandidat *M. Dall*.

Under den almindelige Bestræbelse i det arbejdende Landbrug i Retning af saa meget som muligt at erstatte Haandarbejdet med Heste- eller Maskinkraft, er der her i Landet i de seneste Aar ikke gjort væsentlige Fremskridt ved Højbjergningsarbejdet, uagtet det, især i ustadigt Vejr, kan have stor Betydning for Højbjergningens Resultat at have fornøden Magt over Arbejdet, saa at et gunstigt Tidspunkt fuldt ud udnyttes. Ligeledes er det overhovedet af stor Betydning, at der til Højbjergningsarbejdet kræves saa lidt Haandarbejde som muligt, eftersom dette Arbejde falder paa en Tid, hvor Roemarken i høj Grad lægger Beslag paa de Hænder, der er til Raadighed.

For at faa Oplysning om, hvad der her hjemme og i Udlandet findes af Maskiner og Redskaber til Hjælp ved Højbjergningen og for, dersom der findes noget, som skønnes at fortjene det, at bidrage til dets videre Udbredelse, vedtog Landhusholdningsselskabets Maskinudvalg at foranstalte en Demonstrationsprøve med Højbjergningsapparater og lod i den Anledning en Indbydelse udgaa gennem Landbrugspressen.

Af de forskellige fra Udlandet kendte Redskaber mødte dog ingen, derimod meldte der sig to danske Del-

tagere, nemlig: Forpagter S. Jansen, Ringsted Kloster ved Ringsted med en Høslæde til Brug ved Høets Stakkesætning, og Forvalter S. E. Møller, Birkendegaard pr. Værsløv med en Hesterrive til Brug ved Sømmenslæbning af Høstrengene under samme Arbejde.

Beskrivelse.

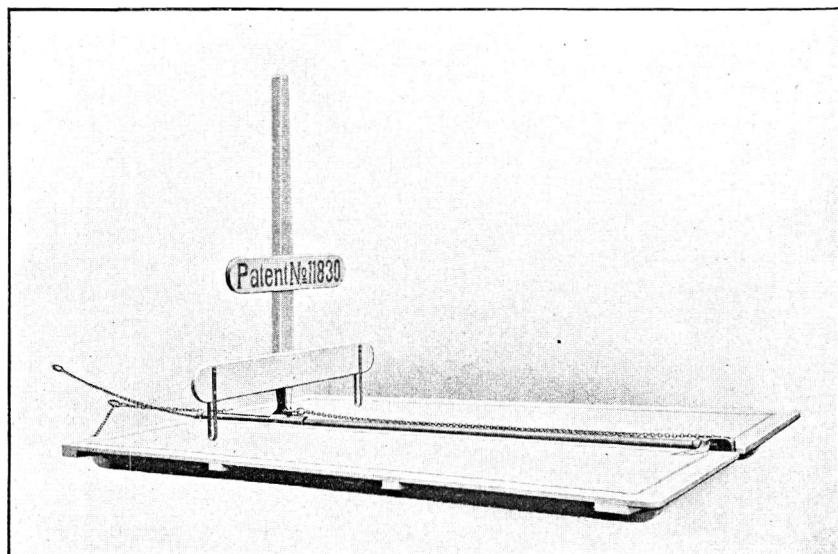

Fig. 1. Forpagter S. Jansens Høslæde.

Denne har en Platform 3,1 M. lang og 1,9 M. bred, som hviler paa to Slædemeder. Midt paa Slædens For- ende er anbragt en Opstander, henimod 2 M. høj og for- synet med to i forskellig Højde anbragte Tværstykker. Op- standeren er bevægelig langs ad en Rilleaabning i hele Platformens Længde og forbunden med en Kæde, der er ført bagud omkring en Blokskive, som sidder i Rillen paa Slædens bagerste Ende. Kæden er derfra fortsat neden

under Platformen fremefter til Slædens Forende. Naar der trækkes i denne Kæde, vil den altsaa føre Opstanderen bagud til Blokskiven.

Arbejdet med Høslæden foregaar paa den Maade, at Slæden af to Heste trækkes langs med en Høstreng eller midt imellem to Høstrengene, eftersom Afstanden imellem Strengene er større eller mindre. To Mand lægge da Høet op paa Slæden, medens Kusken træder det sammen og former Høstakken. Naar Stakken er færdig, udløses Hamlen fra Trækket i Slæden og forbindes med den foran omtalte Kæde. Ved Hestens Træk føres da Opstanderen tilbage paa Slæden, og med den Høstakken. Saa snart en Del af Stakkens Bundflade har faaet Fæste paa Jorden, bliver Stakken staaende, og Slæden bevæger sig fremad, ud under samme. Efter Høstakkens Afladning forbindes Hamlen igen med Slæden, Opstanderen skydes hen i Slædens Forende, og Stakkesætningen begynder paany.

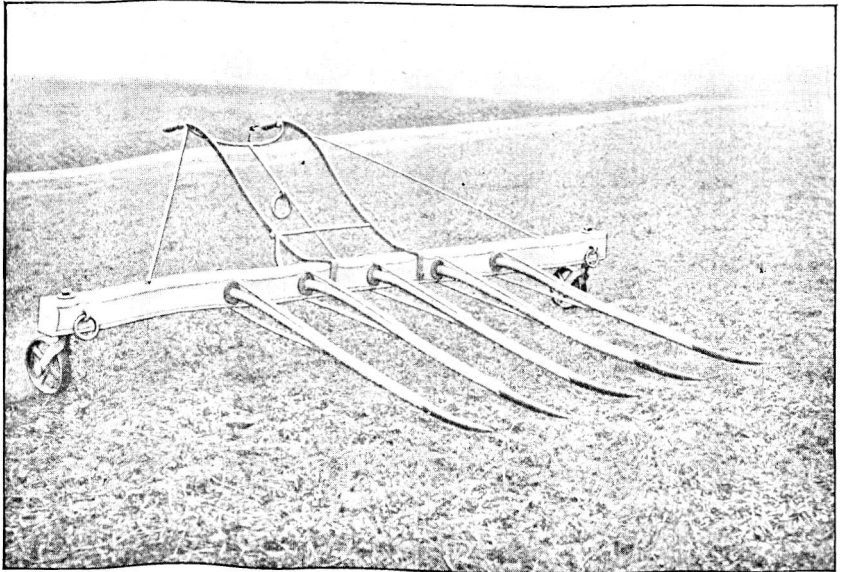

Fig. 2. Forvalter S. E. Mollers Rive til Høsamling.

Paa et lidt over 3 M. langt Bulstykke af firkantet Naaetræstømmer er anbragt 5 Tænder $1\frac{1}{2}$ M. lange og med kun 370 mm Mellemrum, saaledes at de yderste Tænder ere anbragte 800 mm fra Enderne af Bulstykket. Tænderne ere lavede af $\frac{5}{4}$ " trukne Jærnrør og hver forsynet med en lidt opadbøjet Jærnspids. Ved Tændernes Forbindelse med Bulstykket ere de forsynede med et stærkt Bryst, og de ere desuden afstivede ved to Stykker Fladjærn, fæstede paa Tænderne omtrent ved disses halve Længde og forbundne med Bulstykkets øverste og nederste Kant med Skrue og Møttrik. De tjene dels til at styrke Tænderne, og dels kan man ved Hjælp af Skruerne rette Tænderne op eller ned, naar det behøves.

Paa hver af Bulstykkets Ender er anbragt et 220 mm højt Hjul af Støbejærn, som bærer Bulstykket noget op fra Jorden. Hjulene ere drejelige om en lodret staaende Akse, ligesom Møbelruller. Midt paa Riven sidder et Par vel afstivede Haandtag, lignende Haandtagene paa en Svingplov. I begge Ender af Bulstykket er fastgjort Enderne af et langt stærkt Reb, til hvis Midte Hamlen fæstes.

Riven trækkes af to Heste. Til Betjeningen behøves, foruden Kusken, en kraftig Mand til at styre Riven. Der køres langs ad Høstrængen, idet Hestene gaa paa hver sin Side af denne. Naar der er samlet Hø til en Stak standses der, Hestene rykkes lidt tilbage, begge Rebene føres over paa samme Side af Høhoben og Hestene køres atter frem, hvorved Riven trækkes ud fra Høet til den ene Side, hvorefter den anbringes paany i Høstrængen til fortsat Arbejde.

Prøverne.

Det var oprindeligt paatænkt, at Redskaberne skulde prøves paa en større Gaard i Kallundborgegnen, men da Forholdene skønnedes at være gunstigere paa Ringsted Kloster ved Ringsted, valgtes dette Sted for Prøvernes Afholdelse.

Som Dommere fungerede:

Statskonsulent *C. V. Birk*, Holte,

Proprietær *S. Friis*, Duelund og

Konsulent *Martin Jensen*, Jyderup.

Dommerudvalget samledes først den 29. Juni, men Arbejdet forhindredes ved indtrædende Regnvejr. Det bestemtes da at mødes igen den 1. Juli, paa hvilken Dag Vejret blev gunstigt for Højbjergningen. Redskaberne prøvedes paa et andet Aars Græsmark med en middelgod Afgrøde, hvor Høet i Forvejen var samlet i Streng med en almindelig Hesterive.

Forpagter *Jansens Høslæde*, hvoraf der var to Eksemplarer i Virksomhed, betjentes hver af 3 Mand af Gaardens egne Folk.

Høslæden er i Stand til at modtage en Høstak paa indtil et halvt Læs. Hestene trak den uden Besvær, selv op ad Bakke. Slædens Anvendelse fremmede Arbejdet ved Høets Stakkesætning i betydelig Grad, idet de to Mand, der samlede Stakken, bestandig kunde have denne i Nærheden af sig. Afladningen af Stakken foregik hurtigt og uden Vanskelighed, Stakken beholdt den gode spidse Form, som den havde modtaget under Sammensætningen paa Slæden. Hvor der var stærkt ned ad Bakke gjorde Slæden saa ringe Modstand mod Hestenes Træk og Stakken saa megen Modstand mod Afladningen, at denne ikke foregik, uden at Folkene maatte holde imod med Høtyvene for at faa Stakken paa Gled. Dette foranledigede dog hverken stort Besvær eller nævneværdig Tidsspilde. Stod Slæden paa jævn eller kun svagt hældende Jordoverflade, og end mere hvor det var op ad Bakke, gled Stakken af Slæden alene ved Hestenes Træk.

Prisen paa Høslæden er 120 Kr.

Dommerne udtalte: At Høslæden i betydelig Grad fremmede Arbejdet ved Stakkesætningen. At Stakkene vare ikke mindre velsatte, end om de havde været sat umiddelbart paa Jorden, saa at endog en betydelig Regn ikke vilde skade deres Indhold i nævneværdig Grad.

Det Hø, der behandlede, indeholdt kun en ringe Mængde Kløver. Naar Høet væsentlig bestaar af Kløver, og denne ikke forinden Stakkesætningen er stærkt vejret, maa Stakkene sættes mindre og løsere, og Arbejdsbeparelsen, der opnaas ved Brugen af Slæden, vil da ikke være saa stor.

Ønskes Høstakkene ordnede i større og færre Rækker langs Agrene for at en Jordbehandling til Halvbrak kan begynde straks, kan Høslæden yde fortrinlig Hjælp, idet man forinden Afladningen kan transportere Stakken hvorhen i Marken, man ønsker. Ligeledes kan man fjærne Stakkene fra Hegnplantninger og Skovgrænser, hvor der vil være for megen Læ eller Skygge for den paafølgende Eftervejring.

Forvalter S. E. Møllers Rive til Høsamling betjentes af Opfinderen selv med en Mand til Hjælp til at køre Hestene. Arbejdet gik særdeles hurtigt fra Haanden, og Høbene kunde gives en betydelig Størrelse, indtil $\frac{1}{3}$ Læs.

Efter at Høbene ere slæbte sammen, maa de jo ved Haandkraft sættes i Stak. Dette Arbejde foregik let, Høet i den sammenslæbte Høb er let at skille ad, naar det tages fra den rigtige Side, nemlig forfra. Det har ligget ret løst paa de lange Rivetænder og er ikke rullet sammen, saaledes som det i Regelen er, naar man har slæbt Høet sammen enten med et Læsetræ eller med en af de tidligere anvendte Høslæbere.

Rivens Pris er 75 Kr.

Dommerne udtalte: At S. E. Møllers Rive til Høsamling er i Stand til at fremme Arbejdet i en meget betydelig Grad. Den behandler Høet lempeligt, og Høstakkene kunne efter Sammenslæbningen sættes smaa eller store, løst eller fast, som Forholdene kræve det.

Om det ønskes, kan Høhøben slæbes over i Naborækken, for at Høstakkene kunne komme til at staa i enkelte store Rækker, saa at en Jordbehandling kan begynde mellem Rækkerne.